

Stanovisko Výboru regiónov „Modernizácia vysokoškolského vzdelávania“

(2012/C 113/09)

VÝBOR REGIÓNOV

- víta, že Európska komisia chce zohrávať aktívnu úlohu a podporovať inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a rôzne orgány na národnej, regionálnej a miestnej úrovni pri realizácii programu modernizácie vysokoškolského vzdelávania;
- súhlasí s konštatovaním Európskej komisie, že celkové investície do vysokoškolského vzdelávania sú v Európe príliš nízke, a uvedomuje si, že nielen členské štáty, ale v mnohých prípadoch aj regionálne samosprávy, musia prevziať zodpovednosť za to, aby sa do vysokoškolského vzdelávania investovalo viac verejných prostriedkov;
- nabáda Európsku komisiu, aby pri stanovovaní konkrétnych programov a oblastí činnosti ešte viac prihliadala na jednu z priorít, ktoré sama určila pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania: zvýšiť počet študentov a posilniť „sociálny rozmer“ vysokoškolského vzdelávania, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa;
- domnieva sa, že význam vysokoškolského vzdelávania možno posudzovať aj podľa toho, do akej miery sa dokážu inštitúcie vysokoškolského vzdelávania prispôsobiť typickým miestnym a regionálnym danostiam, a tým skutočne prispieť k miestnemu a regionálnemu rozvoju;
- poukazuje na to, že je potrebné vyvíjať ďalšie úsilie s cieľom rozšíriť a zároveň prehĺbiť možnosti mobility študentov a cezhraničnej spolupráce, a tak podstatne zvýšiť ich prínos;
- opätovne pripomína, že miestne a regionálne samosprávy majú dôležité kompetencie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj v oblasti politiky mládeže a politiky zamestnanosti, a preto zdôrazňuje, že regionálne a miestne samosprávy musia teda zohrávať kľúčovú úlohu aj pri zavádzaní tohto modernizačného programu do praxe, pričom treba plne dodržiavať zásadu subsidiarity.

Spravodajkyňa

Mia DE VITS (BE/SES), poslankyňa flámskeho parlamentu

Referenčný dokument

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom „Podpora rastu a zamestnanosti – program modernizácie európskych systémov vysokoškolského vzdelávania“

COM(2011) 567 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**VÝBOR REGIÓNOV****1. Všeobecné pripomienky**

1. Víta oznámenie s názvom „Podpora rastu a zamestnanosti – program modernizácie európskych systémov vysokoškolského vzdelávania“, v ktorom Európska komisia vytyčuje kľúčové oblasti politiky pre reformy vysokoškolského vzdelávania. Výbor si cení, že Európska komisia chce takto dodať nový impulz reformám, ktoré sa začali bolonským procesom, vytvorením európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania a európskeho výskumného priestoru, avšak ešte zďaleka nie sú ukončené. Tieto reformy zohrávajú v súčasnosti významnú úlohu aj v rámci stratégie Európa 2020 a hlavných iniciatív, ktoré sú jej súčasťou.

2. Súhlasí s postupom, ktorý Európska komisia zaujala v oznámení, kde na jednej strane sumarizuje kľúčové oblasti politiky, na ktoré sa členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania musia zamerať do konca tohto desaťročia, a na druhej strane uvádza, ako by mohla podporovať členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania pri zavádzaní tohto programu modernizácie do praxe.

3. Súhlasí s tým, že za prijatie reforiem vo vysokoškolskom vzdelávaní, teda v oblasti, v ktorej má EÚ koordinačné a podporné právomoci, sú zodpovedné najmä členské štáty a samotné inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, hoci príslušné výzvy a ich politické riešenie majú cezhraničnú povahu. Okrem toho výbor opätovne pripomína, že miestne a regionálne samosprávy majú dôležité kompetencie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj v oblasti politiky mládeže a politiky zamestnanosti. Výbor zdôrazňuje, že regionálne a miestne samosprávy musia teda zohrávať kľúčovú úlohu aj pri zavádzaní tohto modernizačného programu do praxe, pričom treba plne dodržiavať zásadu subsidiarity.

4. Konštatuje, že navrhovaná stratégia modernizácie vysokoškolského vzdelávania nepredstavuje žiaden problém z hľadiska uplatňovania zásady subsidiarity a proporcionality.

5. Zdôrazňuje, že vzdelávanie, vrátane vysokoškolského vzdelávania, musí jednotlivcom sprostredkovať predovšetkým široké a všeobecné vzdelanie, vďaka ktorému budú môcť v maximálnej miere využiť svoj potenciál a stať sa otvorenými, silnými a mnohostrannými osobnosťami, ktoré dokážu v plnej miere prijať svoju zodpovednosť voči spoločnosti. Vzdelávanie má síce neodškriepiteľne určitú hodnotu aj z hospodárskeho

hľadiska, nie je to však jeho jediná hodnota. Prístup k vzdelávaniu založený len na hospodárskom aspekte je teda vždy a nevyhnutne neúplný. To však neznamená, že takýto prístup z hospodárskeho hľadiska nie je v určitom kontexte zmysluplný, ba niekedy môže byť priamo žiaduci.

6. Bez ohľadu na predchádzajúce výroky súhlasí s konštatovaním, že vzdelávanie a odborná príprava musia byť ťažiskom inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu v Európe, a zdôrazňuje, že sa ešte v plnej miere nevyčerpali možnosti, ako si európske inštitúcie vysokoškolského vzdelávania môžu plniť svoju spoločenskú úlohu.

2. Kľúčové oblasti pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania

2.1 *Zvyšovanie úrovne dosiahnutého vzdelania s cieľom formovať vysokoškolsky vzdelaných ľudí a výskumných pracovníkov, ktorých Európa potrebuje*

7. Súhlasí s výsledkom analýzy, že pokiaľ ide o priemernú úroveň vzdelania v Európe, musí sa do roku 2020 dosiahnuť cieľ, aby aspoň 40 % mladých ľudí malo ukončené vysokoškolské vzdelanie alebo iné vzdelanie podobného typu. Len tak sa podarí pokryť očakávaný a potrebný dopyt spojený s nárastom pracovných miest, ktoré si vyžadujú vysokú úroveň vzdelania, poskytnúť mladým ľuďom perspektívu kvalitného zamestnania a zároveň znížiť nezamestnanosť, a to najmä mladých ľudí.

8. Je presvedčený, že rozšírenie využívania riešení IKT medzi poskytovateľmi vysokoškolského vzdelávania môže prispieť k tomu, že vysokoškolské vzdelávanie bude ľahšie dostupné a zvýši sa počet študentov, najmä z riedko zaľudnených oblastí, ostrovov, horských oblastí a najodľahlejších regiónov.

9. Obzvlášť súhlasí s konštatovaním, že do systému vysokoškolského vzdelávania treba prilákať širšiu vzorku spoločnosti, a ľutuje, že mnohé skupiny obyvateľstva sú ešte stále na vysokých školách nedostatočne zastúpené. Výbor poukazuje na skutočnosť, že toto nedostatočné zastúpenie, ktoré sa v ešte oveľa väčšej miere vyskytuje a neustále pretrváva aj medzi vysokoškolskými pedagógmi, vytvára nielen sociálnu dilemu, ale z hospodárskeho hľadiska predstavuje aj nezmyselné mrhanie talentom.

10. Navrhuje preto, aby sa nesledovala len miera pokroku, ktorú dosahujú členské štáty pri zvyšovaní počtu študentov a, čo je minimálne rovnako dôležité, úspešných absolventov vysokých škôl, ale aj to, do akej miery sa členským štátom a inštitúciami vysokoškolského vzdelávania darí prilákať študentov

z málo zastúpených skupín obyvateľstva a „nie tradičných“ študentov, a to spôsobom, ktorý zároveň prelomí zaužívané rozdelenie úloh medzi ženami a mužmi, aby sa odstránili stereotypy pri voľbe štúdia a s tým spojená segregácia na trhu práce. Vzhľadom na demografické zmeny je však výbor presvedčený, že potrebné podstatné zvýšenie počtu študentov sa nedá trvalo dosiahnuť, pokiaľ členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania nepostavia do centra vysokoškolskej politiky „sociálny rozmer“. Podľa výboru je preto nevyhnutné stanoviť aj v tejto oblasti špecifické ciele, ktoré musia byť samozrejme prispôbené špecifickej situácii v jednotlivých členských štátoch a v ich rôznych regiónoch. Zdôrazňuje však, že snaha o zvýšenie počtu študentov musí ísť ruka v ruku so zvýšením finančných prostriedkov pre inštitúcie vysokoškolského vzdelávania v Európe, aby sa vo výskume a výučbe zaručila čo najvyššia úroveň.

11. Podporuje požiadavku Európskej komisie, aby bola potenciálnym študentom zo sociálne slabších vrstiev poskytnutá finančná podpora. Výbor v tejto súvislosti s obavami vníma rozhodnutie alebo úvahy viacerých členských štátov zvýšiť poplatky za štúdium, a to aj napriek skutočnosti, že všetky členské štáty ratifikovali *Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach*, v ktorom sa v článku 13 uvádza, že „vyššie vzdelanie sa tak isto sprístupní každému, a to podľa schopností všetkými vhodnými prostriedkami a najmä postupným zavádzaním bezplatného vzdelania“. Výbor sa obáva, že zvýšením poplatkov za štúdium sa zvýši finančné zaťaženie spojené so štúdiom na vysokej škole, a to práve v čase, keď mnohí študenti a ich rodiny pociťujú dôsledky finančnej a hospodárskej krízy.

12. Poukazuje na to, že okrem finančnej únosnosti môžu aj iné aspekty (ako napríklad premyslený výber študijného odboru, primerané predošlé vzdelanie resp. primeraná pomoc, pomoc pri výbere štúdia a budúceho povolania, včasné preorientovanie sa na iný študijný smer alebo povolanie, aby sa zabránilo prerušeniu štúdia, prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu zameraný viac na študentov a pod.) zohrávať dôležitú úlohu, pokiaľ ide o prístup k vysokoškolskému štúdiu a jeho úspešné ukončenie, a žiada preto členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, aby to primerane zohľadnili. Výbor ľutuje, že sa v súvislosti s týmito aspektmi, na rozdiel od iných aspektov vysokoškolského vzdelávania, ešte nezberajú systematicky informácie a neprebíha výmena informácií medzi členskými štátmi. V tejto súvislosti sa domnieva, že stredisko pre monitorovanie sociálneho rozmeru vysokoškolského vzdelávania, ktoré práve vzniká v rámci bolonského procesu, si zasluhuje podporu.

13. Víta opatrenia, ktoré navrhla Európska komisia, ako napríklad vytvoriť národné kvalifikačné rámce, ktoré zabezpečia jasný a prípadne dodatočný postupný prechod z jednej úrovne vzdelania na druhú, a budú sa zameriavať na výsledky vzdelávania a poznatky a zručnosti nadobudnuté v praxi (o. i. uznaním kvalifikácie a zručností získaných inde, a to aj v rámci neformálneho a nonformálneho vzdelávania), a nie tradičné a formálne kritériá, ako sú dĺžka štúdia a počet hodín študijného programu. Výbor sa domnieva, že takéto opatrenia môžu byť cieľovými nástrojmi, ktoré umožnia lepšie ohodnotiť schopnosti a úroveň kvalifikácie osôb, alebo im ponúknuť vhodný a realistický spôsob na zvýšenie kvalifikácie.

14. Nástojí na tom, aby Európska komisia sama dôsledne dodržiavala svoj progresívny prístup, pokiaľ ide o pružné študijné programy a formy vzdelávania, a to aj pri uplatňovaní súčasnej a príprave novej smernice o uznávaní odborných kvalifikácií.

2.2 Zlepšenie kvality a relevantnosti vysokoškolského vzdelávania

15. Súhlasí s tým, že vysokoškolské vzdelávanie by mohlo ťažiť z užšieho kontaktu s pracovnou sférou a inštitúciami trhu práce, keďže sa zameriava na sprostredkovanie poznatkov a základných prenosných zručností, ktoré sú potrebné na úspešné vykonávanie vysokokvalifikovaných profesií. Zároveň sa výbor domnieva, že aj pracovná sféra by mohla niesť väčšiu zodpovednosť, pokiaľ ide o vysokoškolské vzdelávanie, a to napríklad tým, že by poskytla dostatočné množstvo miest na kvalitné pracovné stáže pre študentov i vysokoškolských pedagógov, tým, že by v rámci dialógu s inštitúciami vysokoškolského vzdelávania rozvíjala úvahy o profesiách, ktoré budú potrebné v budúcnosti, a o príslušných požiadavkách v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, ako aj tým, že bude v plnej miere uznávať všeobecne prenosné zručnosti absolventov a pod. Takisto by sa mali vo väčšej miere vytvárať výskumné partnerstvá medzi podnikmi a univerzitami.

16. Je presvedčený, že miestne a regionálne samosprávy, ktoré spravidla udržiavajú vynikajúce vzťahy tak s inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, ako aj s pracovnou sférou, môžu najlepšie stimulovať a usmerňovať tento dialóg.

17. Domnieva sa, že význam vysokoškolského vzdelávania možno posudzovať aj podľa toho, do akej miery sa dokážu inštitúcie vysokoškolského vzdelávania prispôsobiť typickým miestnym a regionálnym danostiam, a tým skutočne prispieť k miestnemu a regionálnemu rozvoju. Takéto pevné zakotvenie v regióne vníma výbor ako jeden z aspektov, na ktorých môžu inštitúcie vysokoškolského vzdelávania založiť svoje poslanie a strategické priority a v ktorých sa môžu usilovať o dosiahnutie špičkovosti. Podporuje a zdôrazňuje preto rôznorodosť a jedinečnosť európskych vysokých škôl.

18. Žiada, aby sa na úrovni EÚ vo veľkej miere vo všetkých európskych inštitúciách vysokoškolského vzdelávania zaviedli IKT riešenia. Spoločná IT platforma, ktorú by vytvorili inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a príslušné národné, regionálne a miestne orgány, by mohla pomôcť zvýšiť počet študentov na vysokých školách.

2.3 Posilnenie kvality pomocou mobility a cezhraničnej spolupráce

19. Zdôrazňuje význam premyslenej mobility a cezhraničnej spolupráce pre zlepšenie kvality vzdelávania a osobnostný rozvoj (širokospektrálny) tých, ktorí toto vzdelávanie využívajú. Výbor konštatuje, že vďaka stimulačnému účinku programu Erasmus, a ešte viac vďaka bolonskému procesu, dosiahli členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania v tejto oblasti obrovský pokrok. Výbor sa domnieva, že skutočnosť, že „Európa“ sa vďaka týmto programom a spolupráci stala pre mnohých ľudí konkrétnym a pozitívnym pojmom, má neoceniteľnú hodnotu.

20. Poukazuje však na to, že je však potrebné vyvíjať ďalšie úsilie s cieľom rozšíriť a zároveň prehĺbiť možnosti mobility študentov a cezhraničnej spolupráce, a tak podstatne zvýšiť ich prínos. Európska komisia oprávnené uvádza viaceré prekážky, ktoré existujú na rôznych úrovniach verejnej správy a často súvisia so špecifickým národným kontextom. Výbor sa domnieva, že tieto komplexné špecifiká jednotlivých členských štátov nesmú miestnym a regionálnym orgánom a inštitúciám vysokoškolského vzdelávania brániť, aby v rámci svojich možností a kompetencií spomínané nedostatky čo najrýchlejšie odstránili.

21. Dôrazne nabáda, aby sa vo všetkých inštitúciách vysokoškolského vzdelávania zaviedli doplnky k diplomom, keďže sú dôležitým krokom k porovnateľnosti diplomov a uľahčujú ich uznávanie.

22. Upozorňuje na niektoré existujúce iniciatívy v oblasti cezhraničného zabezpečenia kvality vysokoškolského vzdelávania, a praje si, aby tieto iniciatívy slúžili ako model pre cezhraničnú spoluprácu, pričom sa zohľadnia štrukturálne vplyvy na systém vysokoškolského vzdelávania v príslušných členských štátoch a regiónoch.

23. Vyzýva zodpovedné orgány jednotlivých členských krajín, ktorými sú často miestne a regionálne orgány, aby uľahčili a urýchlili uznávanie akademických kvalifikácií, s cieľom odstrániť jednu z najvýznamnejších prekážok, ktoré bránia mobilite študentov a akademických pracovníkov. Náklady na tento postup nesmú predstavovať pre žiadateľa neprekonateľnú prekážku a postup by nemal trvať viac ako 4 mesiace.

2.4 Umožniť fungovanie znalostného trojuholníka

24. zdôrazňuje, že je potrebné lepšie rozvíjať a využívať „znalostný trojuholník“ vysokoškolského vzdelania, výskumu a hospodárstva, a bezvýhradne súhlasí s analýzou Európskej komisie, že inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a výskumné inštitúcie môžu stimulovať hospodársky rozvoj v regiónoch, v ktorých majú sídlo, využívať regionálne prednosti v celosvetovom meradle, alebo sa stať strediskom znalostnej siete, ktorá slúži miestnemu hospodárstvu a spoločnosti.

25. Uvedomuje si, že to platí o to viac, ak miestne a regionálne samosprávy dokážu svoju podporu využiť strategicky a vedome zvoliť určitý počet prioritných oblastí, ktoré súvisia so špecifickými silnými stránkami a potrebami ich vlastného regiónu. Malo by sa výrazne podporovať vytváranie vedomostných klastrov a inovačných klastrov, do ktorých by boli zapojené miestne a regionálne orgány, univerzity, spoločnosti, ktoré pôsobia v danej lokalite, vrátane začínajúcich podnikov.

26. Konštatuje, že Európska komisia sa vo svojom oznámení pomerne jednostranne zameriava na hospodárstvo, potenciál v súvislosti s produktmi a službami vhodnými na komercializáciu, ako aj na trh s poznatkami. Výbor zdôrazňuje, že inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a výskumné inštitúcie majú aj spoločenskú funkciu, pokiaľ ide o verejné ustanovizne a neziskový sektor, ako napríklad (povinná) školská dochádzka, zdravotnícky a záchranársky sektor, sociálne ustanovizne a dobročinné organizácie a pod.

2.5 Zlepšenie správy a financovania

27. Súhlasí s konštatovaním Európskej komisie, že celkové investície do vysokoškolského vzdelávania sú v Európe príliš nízke, a uvedomuje si, že nielen členské štáty, ale v mnohých prípadoch aj regionálne samosprávy, musia prevziať zodpovednosť za to, aby sa do vysokoškolského vzdelávania investovalo viac verejných prostriedkov. Výbor preto vyzýva členské štáty, a kde je to vhodné aj regionálne samosprávy, aby aj napriek rozpočtovým obmedzeniam neohrozovali budúcnosť vysokých škôl, ale aby investovali so zreteľom na dlhodobú perspektívu rastu, namiesto aby krátili investície práve v týchto sektoroch, ktoré sú základom budúceho rastu. Výbor sa domnieva, že Európska komisia to môže konkrétne zabezpečiť tak, že v rámci európskeho semestra bude dbať na to, aby sa úsporné opatrenia nedotkli sektorov, ktoré sú kľúčové pre dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020.

28. Vzhľadom na to, že vzdelávanie má podľa neho verejnoprospešný charakter, súhlasí s konštatovaním Európskej komisie, že hlavným základom sú a v budúcnosti musia nezvratne zostať verejné investície, ak chceme zaručiť udržateľné vysokoškolské vzdelávanie.

29. Schvaľuje snahy o diverzifikáciu finančných prostriedkov, ako napríklad partnerstvá verejného a súkromného sektora na financovanie infraštruktúry, napríklad budov, ale súčasne varuje, že jeden z možných zdrojov financovania, totiž rozšírenie súkromného financovania tým, že sa zvýšia poplatky za štúdium, by mohol predstavovať dodatočnú finančnú záťaž pre domácnosti. Výbor sa obáva, že tento tlak na domácnosti by sa mohol okrem iného prejavovať aj tým, že sa zníži počet študentov, mohol by mať za následok nežiaduci posun v sociálnom zložení študentov či dokonca spôsobiť alebo prehĺbiť nerovnováhu v tokoch mobility medzi členskými štátmi alebo regiónmi. Ak majú byť vytvorené rovnaké podmienky pre všetkých a má sa naďalej podporovať špičkovosť, je podľa výboru potrebná lepšia politika štipendií a študentských pôžičiek, kde by kritériom boli príjmy a študijné výsledky.

30. Schvaľuje vytváranie nových respektíve ďalší rozvoj existujúcich finančných mechanizmov, ktoré sú založené na výsledkoch, podporujú množstvo strategických rozhodnutí a diverzitu profilu inštitúcie, ako aj špičkovosť vo všetkých oblastiach. Výbor chce súčasne upozorniť, že skúsenosti ukázali, že zavádzanie takýchto mechanizmov musí byť dobre premyslené a uskutočnené s potrebnou opatrnosťou, aby zvolené postupy a ukazovatele skutočne podporovali dosiahnutie vytýčených cieľov a aby sa prejavilo úsilie dosiahnuť diverzifikáciu inštitúcií navonok aj v rámci nich.

31. Pripomína, že väčšia autonómnosť inštitúcie vysokoškolského vzdelávania ju nezabavuje povinnosti skladať účty alebo zodpovedať sa za svoje fungovanie v rámci oblasti, v ktorej pôsobí. Výbor si je aj napriek tomu vedomý skutočnosti, že rozšírenie autonómie týchto inštitúcií má často aj pozitívny vplyv na prilákanie súkromného kapitálu, a teda prispieva k potrebnému zvyšovaniu investícií do vysokoškolského vzdelávania.

3. Prínos EÚ: Stimuly pre transparentnosť, diverzifikáciu, mobilitu a spoluprácu

32. Víta, že Európska komisia chce zohrávať aktívnu úlohu a podporovať inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a rôzne orgány na národnej, regionálnej a miestnej úrovni pri realizácii programu modernizácie vysokoškolského vzdelávania. Výbor sa domnieva, že podpora, vo všetkých svojich formách, je nevyhnutným predpokladom na to, aby sa podarilo zosúladiť plány rôznych orgánov verejnej správy a inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a aby sa zároveň mohla dosiahnuť požadovaná diverzifikácia a profilovanie.

33. Nabáda Európsku komisiu, aby pri stanovovaní konkrétnych programov a oblastí činnosti ešte viac prihliadala na jednu z priorít, ktoré sama určila pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania: zvýšiť počet študentov a posilniť „sociálny rozmer“ vysokoškolského vzdelávania, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa.

3.1 Podpora reformy pomocou podkladov politiky, analýzy a transparentnosti

34. Konštatuje, že okrem iného aj pri sledovaní pokroku v rámci bolonského procesu sa ukázalo, že aj pomerne jednoduché porovnávacie hodnotiace tabuľky, ktoré umožňujú sledovať stav reformného procesu, môžu mať obrovský význam z hľadiska informovania a motivácie, a preto navrhuje, aby sa takéto nástroje využívali častejšie. Výbor však v tejto súvislosti pripomína, že hodnotiace tabuľky na úrovni členských štátov nemôžu odzrkadliť rôznu dynamiku, ktorá prebieha v jednotlivých regiónoch, a teda nie vždy zodpovedajú opatreniam, ktoré zaviedli regionálne a miestne samosprávy, najmä pokiaľ ide o oblasti, v ktorých majú veľkú časť právomocí alebo dokonca výlučné právomocí práve tieto orgány.

35. Podporuje projekt Európskej komisie nazvaný „U-Map“, ktorého cieľom je umožniť lepšie pochopiť jednotlivé typy inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, a „U-Multirank“, nový klasifikačný a informačný nástroj založený na výsledkoch. Treba však zároveň zabezpečiť, aby to vysokým školám nespôsobilu neprímerané dodatočné administratívne zaťaženie. Výbor považuje za samozrejmé, že regionálne ukotvenie a začlenenie do miestneho prostredia by mali byť jedným z aspektov, podľa ktorých sa budú hodnotiť inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a vytvárať ich klasifikácia.

36. Víta zámer Európskej komisie zozbierať prostredníctvom spolupráce s Eurostatom lepšie informácie o mobilitě študentov a výsledkoch, ktoré dosahujú inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, pokiaľ ide o zamestnanosť. Výbor upozorňuje, že tieto informácie sú dôležité nielen pre študentov a absolventov vysokých škôl, ale aj pre žiakov, lebo im pomôžu pri voľbe štúdia.

37. Žiada Európsku komisiu, aby dobre zvážila, aké ciele chce dosiahnuť vytvorením európskeho registra terciárneho vzdelávania, a aby sa, kým začne vytvárať nové nástroje tohto

typu, presvedčila, či tieto ciele nemôžu byť dosiahnuté pomocou nejakých iných už existujúcich iniciatív.

3.2 Podpora mobility

38. Plne súhlasí s tým, že podpora mobility má obrovský význam, a odkazuje Európsku komisiu v tejto súvislosti na dosiaľ aktuálne pripomienky, ktoré vyslovil v stanovisku z 27. – 28. januára 2011 k hlavnej iniciatíve „Mládež v pohybe“⁽¹⁾, konkrétne v časti nazvanej „Iniciatívy súvisiace s mobilitou“.

39. Okrem toho je presvedčený, že zameraním sa na lepšie poznanie cudzích jazykov sa nielen zvýši potenciál pre výmenu, ale aj zlepši ich kvalita. Domnieva sa aj, že Európska komisia by v tejto súvislosti mohla zohrávať podpornú úlohu. Pripomína cieľ politiky EÚ v oblasti viacjazyčnosti, že každý Európan by mal okrem svojho materinského jazyka ovládať ešte ďalšie dva jazyky.

40. Súhlasí s Európskou komisiou, pokiaľ ide o jej pranie, aby mali študenti, bez ohľadu na ich sociálne pomery, lepšiu možnosť zapísať sa na magisterské štúdium v inom členskom štáte, a potvrdzuje, že táto kategória študentov si vyžaduje vyššiu finančnú podporu. Výbor berie na vedomie návrh Európskej komisie spolu s Európskou investičnou bankou zaviesť európsky nástroj záruky za študentskú pôžičku. Výbor zdôrazňuje, že žiadne z týchto opatrení nesmie mať za následok, aby sa prístup k mobilite stal komerčným tovarom. Takýto nástroj by mal predovšetkým dopĺňať existujúce systémy štipendií, ako napríklad Erasmus⁽²⁾, ktoré sa už osvedčili.

41. Lutuje, že nedostatok mobility pôžičiek v jednotlivých krajinách je prekážkou, ktorá bráni mobilite študentov. Trvá na tom, aby sa zaviedla povinnosť poskytovať pôžičky bez diskriminácie na základe štátnej príslušnosti.

42. Uvedomuje si, že určité toky mobility by mohli pre niektoré krajiny, a ešte viac pre niektoré regióny, predstavovať problém. Výbor sa vyslovuje za to, aby boli pri druhoch štúdií, ktoré oprávňujú poskytovať určité služby, ako napríklad štúdium medicíny, povolené so zreteľom na regionálnu úroveň také podmienky prístupu, ktoré sú potrebné na zabezpečenie regionálneho poskytovania týchto služieb. Výbor je okrem toho pripravený podieľať sa na podrobnej analýze tejto problematiky a hľadaní trvalého riešenia, ktoré by uspokojilo všetky strany a bolo v súlade s európskymi *acquis*.

43. Je však presvedčený, že je potrebné prijať špecifické opatrenia, ktoré zabezpečia všetkým študentom rovnakú dostupnosť vzdelávacej mobility, a to bez ohľadu na ich sociálnu a ekonomickú situáciu, či geografickú polohu regiónu, z ktorého pochádzajú.

⁽¹⁾ CdR 292/2010 fin.

⁽²⁾ Pozri bod 20 stanoviska Výboru regiónov k hlavnej iniciatíve „Mládež v pohybe“ (CdR 292/2010 fin), prijatého na 88. plenárnom zasadnutí Výboru regiónov 27. a 28. januára 2011.

44. Uvedomuje si tiež, že kvalita určitých druhov cezhraničného vzdelávania v rámci franchisingových dohôd vyvoláva obavy, a vyzýva členské štáty, aby prijali príslušné opatrenia, napríklad na zabezpečenie kvality študijných smerov, ktoré ponúkajú inštitúcie vysokoškolského vzdelávania mimo hraníc členského štátu, aby tak mohla aj naďalej medzi členskými štátmi existovať vzájomná dôvera, pokiaľ ide o vysoké školy.

45. Súhlasí s názorom, že cezhraničnej mobilite v oblasti výskumu ešte stále bráni príliš veľa prekážok, a vyzýva preto členské štáty, aby sa aktívne zasadzovali za poskytnutie zamestnaneckých výhod a zaručenie sociálnych práv, s cieľom zabezpečiť výskumným pracovníkom väčšiu istotu v týchto oblastiach počas ich pobytu v zahraničí a odbúrať ich výhrady voči zapojeniu sa do cezhraničnej mobility.

3.3 *Vysokoškolské vzdelávanie je ústredným prvkom inovácie, tvorby pracovných miest a zamestnateľnosti*

46. Čaká na prijatie strategického inovačného programu a dúfa, že budú urýchlene stanovené priority v oblasti rozvoja EIT a vytvárania nových ZIS.

47. So záujmom sleduje vývoj „znalostných aliancií“, ktoré vznikajú medzi vysokými školami a podnikmi, zároveň si však kladie otázku, či by nemalo zmysel zakladať takéto aliancie aj medzi vysokými školami a neziskovými inštitúciami a organizáciami. Výbor pritom myslí okrem iného na výzvy, ktorým Európa čelí: starnutie obyvateľstva a klesajúci počet mladých ľudí, spolužitie viacerých kultúr, klimatické zmeny a pod.

48. Víta zámer Európskej komisie stanoviť rámec kvality pre pracovné stáže a je presvedčený, že Európska komisia a orgány členských štátov na celoštátnej, regionálnej i miestnej úrovni musia odteraz v prvom rade zamerať svoju pozornosť na aktívne sledovanie uplatňovania tohto rámca, pričom navrhované vytvorenie centralizovanej platformy ponuky stáží v Európe by mohlo byť vynikajúcim prostriedkom, ako uľahčiť prístup k ponuke stáží a podnietiť mladých ľudí v Európe, aby sa uchádzali o pracovné stáže v iných členských krajinách.

3.4 *Podpora internacionalizácie európskeho vysokoškolského vzdelávania*

49. Súhlasí s Európskou komisiou, že internacionalizácia a cezhraničná spolupráca sa nesmú obmedzovať len na sféru Európskej únie, a že aj mimo EÚ sa dá mnoho získať. Výbor najmä zdôrazňuje, že potenciál spolupráce medzi regiónmi, ktoré ležia z jednej a z druhej strany hraníc EÚ, je obrovský. EÚ by v tejto súvislosti mala podporovať spoluprácu medzi európskymi univerzitami a strediskami vysokoškolského vzdelávania v tretích krajinách, okrem iného s cieľom posilniť ich správu a vzdelávacie programy vďaka skúsenostiam našich škôl. Preto je nevyhnutné podporovať mobilitu a výmenné pobyty študentov a vyučujúcich z univerzít v pohraničných regiónoch a z tretích krajín, ktoré s nimi susedia, ako pomoc pri šírení osvedčených postupov.

50. Čaká na konkrétne návrhy, ako chce Európska komisia podporovať prijatie a rozvoj stratégií internacionalizácie zo strany európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a spolieha sa na to, že Európska komisia zapojí do diskusie o tejto otázke všetkých aktérov. Výbor poukazuje na to, že aj miestne a regionálne samosprávy musia byť zapojené do tohto dialógu, keďže stratégie internacionalizácie, ktoré prijímajú inštitúcie vysokoškolského vzdelávania sú často úzko späté so stratégiou rozvoja regiónu, v ktorom majú sídlo.

3.5 *Posilnenie dlhodobého účinku a komplementárnosti financovania EÚ*

51. Víta návrh zvýšiť od roku 2014 v rámci programu „Erasmus pre všetkých“ financovanie súčasných programov pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež a zjednodušiť ich správu. Výbor dúfa, že tento nový program prispieje nielen k rozšíreniu rôznych foriem výmeny a spolupráce, ale pomôže tiež zlepšiť ich kvalitu.

52. Rovnako je nadšený aj z návrhu Európskej komisie spojiť doterajšie európske programy pre výskum a inováciu do nového programu „Horizont 2020“.

53. Ponúka Európskej komisii podporu regionálnych a miestnych samospráv, ktoré majú k vysokým školám blízko, a preto ich môžu nabádať, aby v plnom rozsahu využili možnosti, ktoré ponúkajú programy „Erasmus pre všetkých“ a „Horizont 2020“.

54. Upozorňuje, ako to už urobil vo svojich predchádzajúcich stanoviskách, že existujúce programy sa musia do týchto nových programov začleňovať s patričnou starostlivosťou, aby sa cenné prvky programov pri tomto prechode nestratili.

55. Súhlasí s prepojením, ktoré vytvorila Európska komisia medzi (vysokoškolským) vzdelávaním na jednej strane a politikou súdržnosti EÚ, Európskym fondom regionálneho rozvoja a Európskym sociálnym fondom na strane druhej. Výbor žiada Európsku komisiu, aby zozbierala a šírila príslušné osvedčené postupy jednotlivých členských štátov a regiónov, ktoré príjmom podpory pomôžu tieto prostriedky čo najúčinnejšie využiť.

3.6 *Ďalšie kroky smerom k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu vysokoškolskému vzdelávaniu*

56. Spolieha na to, že Európska komisia bude pri stanovovaní konkrétnych programov a oblastí činnosti aj naďalej pokračovať v cennom dialógu so všetkými zainteresovanými stranami, vrátane miestnych a regionálnych samospráv.

57. Berie na vedomie návrh vytvoriť skupinu na vysokej úrovni, ktorá by analyzovala kľúčové témy modernizácie vysokoškolského vzdelávania, a spolieha na to, že Európska komisia pri zostavovaní skupiny v dostatočnej miere zohľadní aj špecifické výzvy, ktoré zahrnula do svojho oznámenia. Žiada, aby bol v tejto skupine na vysokej úrovni zastúpený aj VR.

58. Nalieha, aby Európska komisia pri vytyčovaní programu modernizácie dbala na potrebnú synergiu medzi všetkými hlavnými iniciatívami, ktoré sú pre tento program dôležité, a zohľadnila okrem iného aj stanoviská, ktoré výbor k týmto iniciatívam vypracoval.

V Bruseli 16. februára 2012

Predsedníčka
Výboru regiónov
Mercedes BRESSO
